

شاخص‌هاک شایسته‌سالارک مدیریت در جامعه اسلامی

مؤلفان:

لیلا محمود شمس آبادی

محمد مهدی کریمی نیا

مجتبی انصاری مقدم

سرشناسه	محمود شمس آبادی، لیلا، ۱۳۶۱-
عنوان و پدیدآورنده	شاخص‌های شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه اسلامی / مؤلفان: لیلا محمود شمس آبادی، محمدمهدی کریمی‌نیا، مجتبی انصاری‌مقدم.
مشخصات نشر	: قم، جلوه کمال، ۱۴۰۰ ش.
مشخصات ظاهری	۲۴۷ ص.
شابک	978-622-98432-5-3
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۲۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	شایستگی (اسلام)
موضوع	Merit (Islam)
موضوع	اصلاح نظام اداری -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Civil service reform -- Religious aspects -- Islam
موضوع	نیروی انسانی -- مدیریت
موضوع	Manpower planning
شناسه افزوده	انصاری‌مقدم، مجتبی، ۱۳۷۶-
شناسه افزوده	کریمی‌نیا، محمدمهدی، ۱۳۴۴-
رده بندی کنگره	۲۵۴/۹BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۶۵
شماره کتاب شناسی ملی	۸۳۰۰۹۷۴
وضعیت رکورد	فیپا

شناسنامه کتاب

نام کتاب: شاخص‌های شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه اسلامی
مؤلفان: لیلا محمود شمس آبادی، محمدمهدی کریمی‌نیا، مجتبی انصاری مقدم
طرح جلد و گرافیک: فائزه سادات حسینیان
ناشر: جلوه کمال
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۳۲-۵-۳
شمارگان: ۱۰۰۰
سال انتشار: ۱۴۰۰
قیمت: ۷۸۰۰۰۰ ریال؛ فروش الکترونیک: ۰۹۰۲۹۶۰۴۲۴۳

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

مقدمه..... ۱

فصل اول: «مفاهیم و کلیات»

گفتار اول: مفاهیم..... ۷

بند اول: مفهوم شاخص..... ۷

بند دوم: مفهوم شایسته سالاری..... ۸

بند سوم: مفهوم مدیریت..... ۲۰

بند چهارم: مفهوم مدیریت اسلامی..... ۲۱

بند پنجم: مفهوم تعهد..... ۲۳

بند ششم: مفهوم تخصص..... ۲۶

گفتار دوم: کلیات..... ۲۸

بند اول: ضرورت مدیریت..... ۲۸

بند دوم: تفاوت مدیریت اسلامی با مدیریت غربی..... ۳۲

گفتار سوم: نگرشی به ابعاد توانمندی‌های انسان در مدیریت منابع پیدا و

ناپیدا..... ۳۵

بند اول: پرتوی از توانمندی‌های انسان در برداشت از آیات..... ۳۸

بند دوم: شناخت امتیازات و توانمندی‌های انسان در مدیریت فردی و

اجتماعی از آیات..... ۶۷

فصل دوم: «شاخص‌های علمی و تخصصی شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه اسلامی»

- گفتار اول: شاخص‌های علمی شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه اسلامی
- ۹۱.....
- بند اول: علم معرفت نفس..... ۹۳
- بند دوم: علم اخلاق..... ۹۵
- بند سوم: ابتکار و نوآوری..... ۹۸
- بند چهارم: آگاهی به مقتضیات زمان..... ۹۹
- بند پنجم: توجه به ویژگی‌های روان‌شناختی افراد (نیروها) جامعه ۱۰۰
- بند ششم: اشرافیت و احاطه داشتن بر تشکیلات و نظام..... ۱۰۲
- بند هفتم: دوراندیشی و آینده‌نگر بودن (بینش سیاسی داشتن)..... ۱۰۳
- بند هشتم: آگاهی به سرگذشت و احوال مدیران موفق و ناموفق در
- طول تاریخ..... ۱۰۵
- گفتار دوم: شاخص‌های تخصصی شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه
- اسلامی..... ۱۰۷
- بند اول: برنامه‌ریزی..... ۱۰۷
- بند دوم: سازماندهی..... ۱۱۲
- بند سوم: انگیزش..... ۱۱۴
- بند چهارم: نظارت و کنترل..... ۱۱۸
- خلاصه فصل..... ۱۲۷

فصل سوم: «شاخص‌های رفتاری و مهارتی شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه اسلامی»

گفتار اول: شاخص‌های رفتاری شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه اسلامی

۱۳۳.....

بند اول: محبت و دوستی..... ۱۳۳

بند دوم: شدت عمل و قاطعیت..... ۱۳۸

بند سوم: تغافل..... ۱۴۳

بند چهارم: انتقادپذیری..... ۱۴۷

بند پنجم: عدالت..... ۱۵۱

بند ششم: پیشگامی در عمل..... ۱۵۶

بند هفتم: خدمت‌رسانی و رسیدگی به مشکلات افراد سازمان و توجه

به طبقات محروم..... ۱۵۹

بند هشتم: ساده زیستی در زندگی شخصی و اجتماعی..... ۱۶۳

بند نهم: سعه صدر..... ۱۷۰

گفتار دوم: شاخص‌های مهارتی شایسته‌سالاری مدیریت در جامعه

اسلامی..... ۱۷۶

بند اول: مهارت انسانی..... ۱۷۷

بند دوم: مهارت فنی..... ۱۸۳

بند سوم: مهارت ادراکی..... ۱۸۷

بند چهارم: ارزش نسبی مهارت‌ها..... ۱۹۰

خلاصه فصل ۱۹۰

فصل چهارم: «شناخت عوامل آسیب زا در تحقق ناپذیری نظام

مدیریت شایسته سالار در جامعه اسلامی»

گفتار اول: عوامل آسیب‌زای فردی در تحقق ناپذیری نظام شایسته سالار

اسلامی ۱۹۷

بند اول: ریاست طلبی ۱۹۷

بند دوم: تکبر ۲۰۱

بند سوم: عجب و خودبینی ۲۰۵

بند چهارم: استبداد ۲۰۷

بند پنجم: کناره‌گیری از مردم ۲۰۹

گفتار دوم: عوامل آسیب‌زای اجتماعی در تحقق ناپذیری نظام

شایسته سالار اسلامی ۲۱۲

بند اول: ریخت و پاش ۲۱۲

بند دوم: رشوه و اختلاس ۲۱۷

بند سوم: تبعیض ۲۲۰

بند چهارم: اشرافی‌گری ۲۲۴

خلاصه فصل ۲۲۶

منابع و مأخذ ۲۲۹

مقدمه

امروزه «سازمان‌ها» رکن اصلی جوامع بشری‌اند و شرایط مختلف زمانی و مکانی و نیازهای گوناگون انسان‌ها، باعث ظهور و گسترش روز افزون آن‌ها شده است؛ و در تمام شئون زندگی انسان امروزی از هنگام تولد تا مرگ تأثیرگذارند. مدیریت نیز یکی از مهم‌ترین کوشش‌های انسانی است که همه مدیران در همه رده‌ها و در همه گونه‌های سازمان وظیفه بنیادی طراحی و اداری و پویا نگهداشتن آن‌ها را بر عهده دارند.

با تحقیقاتی که در باره ناکامی‌های سازمان‌ها انجام گرفته ثابت می‌شود که درصد بالایی از این ناکامی‌ها، پی‌آمد مدیریت ناشایسته و ناکارآمد است. البته همین مطلب را سال‌ها قبل پیشوایان معصوم (علیهم‌السلام) ما اعلام کرده و سیره و سنت خویش را بر این مبنا قرار دادند که مدیریت صحیح و شایسته و تدبیر نیکو جامعه را به اهداف عالی که همان هدف خلقت است یعنی تعالی روح و رسیدن به قرب الهی هدایت می‌کند. از سوی دیگر عوامل

مختلفی در توفیق، اثربخشی و کارایی مدیران تأثیرگذار است که آن‌ها را شاخص‌های شایسته‌سالاری در مدیریت معرفی شده‌اند.

شایسته‌سالاری به شیوه‌ای از مدیریت گفته می‌شود که در آن مدیران و مسئولان بر پایه توانایی و شایستگی‌شان براساس تخصص‌ها و تعهدات لازم برگزیده می‌شوند. بدین خاطر موقعیت سازمانی و منطق حاکم بر آن ایجاب می‌کند که از هر کسی به درستی و متناسب با جایگاهش انتخاب شود؛ بنا بر این شایسته‌سالاری یعنی بهره‌گیری از انرژی خلاق افراد نخبه و برگزیده اجتماع است.

قرآن کریم و سیره معصومین (علیهم السلام) نقش به سزایی برای نیروهای لایق قائل هستند و برخورداری از مدیران شایسته و کارآمد برای اداره و هدایت جامعه همواره مدنظر اسلام بوده است. از طرفی یک جامعه دینی علوی که داعیه هدایت افراد را به سمت و سوی ارزش‌های دینی دارد و در پی تحقق مدینه فاضله صفات پسندیده باشند. و شایسته نیست در چنین جامعه‌ای افراد با هر نوع اعتقاد و تفکری به بدنه نظام رسوخ کرده و داعیه هدایت گری افراد جامعه را عهده دار باشند.

بر این اساس با توجه به ضرورت مسئله «شایسته‌سالاری» در نظام مدیریتی جامعه دینی و نگاه ویژه اسلام بر آن پژوهشگران تحقیقاتی را در این زمینه انجام داده‌اند. اما در این تحقیقات به ندرت دیدگاه مفسران اسلامی و مصادیقی از سیره حکومتی معصومین (علیهم السلام) بیان شده

است، لذا کتاب حاضر در صدد است این مسئله را با استناد بر آیات و روایات معصومین (علیهم السّلام) و ذکر مصادیقی از مدیران الهی به صورت جامع بررسی کند. و همچنین به شناسایی برخی از عوامل آسیب زای فردی و اجتماعی در تحقق نیافتن نظام مدیریت شایسته سالار بپردازد.

ولله الحمد

دکتر محمدمهدی کریمی نیا^۱

لیلا محمود شمس آبادی^۲

دکتر مجتبی انصاری مقدم^۳

www.ketab.ir

۱. پست الکترونیکی: kariminiya2002@yahoo.com

۲. پست الکترونیکی: mailto:shamsabadi.pr94@gmail.com

۳. پست الکترونیکی: mojtabaansari6767@gmail.com